SENDİKA

Ekonomik ve Sosyal Alanda Kol ve Kafa İşçisinin Davalarını Güder

Sene : 1 Sayı 4 | ŞİMDİLİK CUMARTESİ GÜNLERİ ÇIKAR | Fiyatı 10 Kuruştur. | 21 Eylül 1946

İşçi Arkadaşlar :

Dilek ve şikâyetlerinizi bize bir mektupla bildiriniz.
Sizin derdiniz.
Bizim derdimizdir.
"Dertlerimiz„ sütununda dertleri nizi neşredeceğiz.

Sendikaların Gaye ve Ödevleri

Okuyucularımızdan aldığımız mektuplardan ve kendilerile konuşmak fırsatını bulduğumuz işçi arkadaşlarla yaptığımız hasbihallerden, Sendikaların ne biçim teşkilâtlar olduğu, hangi gayeler için nasıl çalışmaları gerektiği hakkındaki anlayış ve düşünüşlerde el'ân büyük bir vüzuhsuzluk ve karışıklık hükü'n sürdüğünü anlıyoruz. Bu bahsi iyice aydınlatmadıkça yüzümüzü güldürecek derecede verimli bir iş göremiyeceğimiz besbellidir.

Bu bahse tekrar dönuşümüzün sebebi de budur. Sendikacı arkadaşlarımızın ve her gün biraz daha kabaran Sendika hareketi dostları Emekçi kütlelerinin bu ısrarımızda bizi haklı bulacaklarından eminiz.

Sendikanın ne olduğunu iyice kavrayabilmek için, evvelâ onun ne olmadığını bilmek gerektir.

Sendikayı, âzalarının el birliği ile istihsal, nakil veya sair bir iktisadi teşebbüse girişerek, sağlanacak kazancın bir kısmını emekçilerin faydasına ve kalkınmasına tahsis eden, bir müessese sayanlar olduğu gibi, onu siyasi Emekçi partisinin bir başka türlüsü sayanlara da rastlanıyor. Halbuki, Sendika ne kazanç gayesi güden bir iktisadi teşekküldür, ne de bir Sosyalist partisi.

Birinci kategoriye giren müşterek iktisadi teşebbüslere (kooperatif) denilir. Bazı sermayedar guruplarının nufuzu altına düşmemek ve ait olduğu sanayi şübesi (istihsal, nakil, yapı ve ilâh...) emekçilerinin menfaatlerini ön safta daima göz önünde bulundurmak şartile, emekçi kooperatifleri de teşvik edilmeğe ve desteklenmeğe değer.

Fakat bunlar Sendikalardan bam başka birer iktisadi teşekküllerdir. Sendikalar hem iktisadî hem de içtimai teşekküllerdir. İktisadidirler, çünkü iş saatlerile, işçi ücretlerile ve işletme kârından işçiye ayrılan payı yüksek bir seviyede tutmakla meşgul olurlar. İçtimaî dirler, çünkü istihsalin işçi sağlığına, şeref ve haysiyetine uygun bir tarzda teşkilâtlanmasını ve emekçilerin kültürlü ve şuurlu insanlar gibi yaşamalarını sağlamağa uğraşırlar.

Partilere gelince, bunların büyük çokluğu Burjuvazinin, Sendika hareketine açıktan açığa düşman siyasi teşekkülleridir. Çalışanları ücretli iş esaretinden kurtarmayı üzerine alan Sosyalist Emekçi Partisi Sendikalara yabancı değildir. Fazat o emekçiler sınıfının umumi ve müşterek menfaatlerini korur, her günlük siyasi mücadelelerini sevk ve idare eder ve sendika hareketlerini her suretle desteklemek suretile, milletin bütünlüğünü istismarsız bir cemiyete, Sosyalizme kavuşturmaya uğraşır.

Halbuki, Sendikaların asıl ödevi daha mahdut ve muayyen bir saha ile ilgilidir. Onlar daha ziyade, kapitalist cemiyet içinde emekçilerin durumunu kabil olduğu kadar iyileştirmeğe çalışırlar. İş saatlerini azaltmak, gündelik ücretleri arttırmak, iş şartlarını sağlığa uygun kılmak, kollektif mukavelelerle keyfi işten çıkarmaları önlemek ve ilâh... gibi tedbirlerle her günlük yaşayışlarında emekçilerin sefaletlerini hafifletmek gayesini güderler.

Sendika bu ödevleri başarı ile yerine getirebilmek için, her çalışma yerinde emekçilerin çokluğunu içinde toplamış olmalıdır.

Akşi takdirde, muayyen bir takım metalibi gerçekleştirmek uğrunda mücadeleye atılmak zorunda kaldığı zaman, teşkilâtsız kalabalığın şuursuzluğu ve ilgisizliği patronun mukavemetini kolaylaştırabilir. Hattâ umum çalışanların faydasına girişilen hareketlerin bile neticesiz kalması tehlikesiyle karşılaşılabilir.

Sendikaların ödev ve gayesi yalnız emekçilerin gündelik menfeatlerini korumaktan ve haksızlıkları önlemekten ibarettir sanılmasın.

Sendikalar aynı zamanda, kendilerine mensup emekçi tabakalarının kültür seviyesini yükseltecek çareleri arayıp bulmaya, mesken şartlarını iyileştirmeğe, yapılmış veya yapılacak içtimaî sigortaların ve sair iş gücünü koruma kanunlarının harfi harfine tatbikini kontrol etmeğe ve lüzum hasıl olunca çiğnenmiş hakların korunmasını mahkemelerden istemeğe de mecburdurlar ve nihayet devlete veya hususi şahıslara ve şirketlere ait büyük istihsal, nakil ve sair iktisadi müesseselerde fiili, kontrol hakkı kazanarak, emekçiler sınıfının ihtiyaçlarına ve menfeatlerine en uygun şekillerde bunların işletilmesini sağlamak da Sendikalara düşen vazifelerdendir.

Sendikaların nüfuzlarını arttırmaları ve faaliyet sahalarını gittikçe genişletebilmeleri azaları sayısının teşkilât dışı ka-

(Sonu S. 4 Sü. 3 de)

SENDİKACI

Kolunu kaybeden İşçi

Osman Taner

Kocaeli Sellilüz sanayii kâğıt fabrikası 2 inci kısmında hamur makinelerini bulunduğu dairede 7 Agustos günü saat 2.20 sularında bir kaza oldu, makine temizleyicisi 2057 numaralı İzmitin Servetiye köyünden 1335 doğumlu Osman Tamer'in sag kolu makinenin keskin çarkları altında kalarak dirseğinden ezilip koptu.

(Devamı S. 4 Sü. 3 de)

En Doğrusu

Paris Sergisine kimlerin hangi eserleri gönderildi?

Pariste milletlearası bir resim sergisi açıldı. Bu sergiyi Birleşik milletler teşkilâtı Unrra menfaatine ve sulh konferansına bir medhal olmak üzere tertip etti. Ve üye milletlerin ressamlarından eserler istedi. Ve bir de şartı vardı: sanatkâr eserinde 1939 harp yıllarında yaşıyan milletinin halet ruhiyesini asks ettirecekti.

Bu sergiye bizim ressamlarmızda dâvet edildiler ve 40 tablolu bir heyetle Parise gönderildi. Sergi sonunda bu eserleri bizde göreceğiz. Fakat bu gün biz kimlerin hangi eserleri Parise gitti bilmiyoruz. Harp yılları içinde memleketimizde ileri realist resim sanatı cereyanları görüldü. Amma bu cereyan hoş karşılanmamıştı. Açılan sergilerde bu genç ressamların eserleri sansüre tâbi tutulmuş, halka gösterilmesine müsaade edilmemişti.

Peki amma şimdi Paris Sergisine hangi eserlerimizle iştirak ettik. Mümtazların «fırın» tablolarile mi?, «insanlar birleşiniz» eserile mi? Kemalierin rehinelerile, Nurilerin «yolculuk var» larile, haşmetlerin «düğünlerile» mi? Yoksa "D„ grupunun natür mortları, Peyyizajları, müstakillerin yoksa güzel kadın Nü'leri manulyalarile mi?

İşçi

Ankara radyosu ve Sendikalar

11.9 46 günü akşamı Ankara radyosunda Çalışma Bakanlığı adına bir konuşma yapan Bursa çalışma müdürü bay Şevki Yazman ezcümle demiştir ki: "İş verenlerle işçi arasındaki anlaşmazlıkları işçi lehine hal etmek maksadı ile dünyanın bir çok yerlerinde sosyalizm ve komünizm gibi bazı siyasi doktirinler tatbik olunmaya çalışılmaktadır biz tamamen kendimize has olan görüş ve teşebbüslerimizle bu çok önemli dâvamızı kuruluş ve gelişme halinde bulunan Çalışma Bakanlığı teşkilâtı ile hal edebileceğimize İnanmaktayız. Gayemiz iş verenle işçi arasındaki uygunsuzlukları gidermek, yürürlüğe sokulan kanunlar çerçevesinde münazaaları hal etmek, patronla amele arasında adil bir hakem rolü oynamak ve bu suretle memleketimizde sanayiin aksamadan inkişafını el birliğile temin etmekten ibarettir.

Yurdumuzda 7 ay gibi çok kısa bir zamanda kurulup 20000 işsize iş temin eden iş bulma bürolarımızın bu mühim muvaffakiyetini göz önüne getirecek olursak bu dâvayı da en kısa zamanda başarabileceğimizden emin olabiliriz.„

Sendika: önce şu kaydedilmek istenilen 20,000 rakkamı hakiki miktarın son derece altında olmakla beraber memleketimizdeki işsiz sayısı hakkında bir fikir vermektedir ikinci olarak da yukarıda yapılan açıklamanın ekonomi politik adlı müsbet bir ilmin ana prensiplerini hiç nazarı itibara almadan yapıldığını da tebarüz ettirmek isteriz. İşçi dâvasının bir kaç kanun çıkarıp bunu tatbikla haledilebileceğinden bahsetmek modern iktisadı hiçe saymak demektir. İş kanunu 1937 denberi yürürlükte olduğu

(Devamı S. 4 Sü. 4 de)

İyi Şoförlerin günahı :

Sendikalist şoförler harıl harıl çalışıyorlar.

Bir taksi şoförüne sordum: günde kaç para kazanırsın? dört liradan sekiz liraya kadar dedi. Bir araba sahibine sordum: Yirmi ile otuz arası dedi; şoför iyi olursa daha da artar.

İyi şoförün ne olması lâzımgeldiğini seksen sene düşünseniz bulamazsınız. Arabasına iyi bakan mı? Hayır, belediye nizamlarına riayet mi? Hayır, vicdanını taksi saatiyle ayarlayan mı? Hayır.'

İyi şoför müşterilerle sık sık kavga edecektir. Saat 80 kuruş yazdığı zaman 160 kuruş almasını bilecektir. Bu yüzden sık sık altıncı şubeye karnesini kaptıracak, ceza yiyecektir de patronuna ağzını açıp gık demiyecektir.

İyi şoför on saat direksiyonda dört saat arabanın altında çalışacaktır. İyi şoför ne bahasına olursa olsun her akşam patronuna otuz lirayı eriştirecektir.

İyi şoför harbin doğurduğu, karaborsanın besleyip büyüttüğü ve haris bir patronun ağında avlanmış bir garibedir. İyi şoför-

(Devamı S.4 Sü. 4 de)

TEZATLAR

Başka memleketlerde neler oluyor?

Fransada Son Sendika Hareketleri

Fiatlar ve Ücretler

Fransa'da işçilerin fiatların yükselmesine ve ücretlerin arttırılmasına karşı yaptığı mücadele halâ keskin bir şekilde devam etmektedir.

Fransız sendika hareketi fiyatların yükselmesine karşı amele ücretlerinde yüzde 25 bir artırma istemektedir. Geçen sene 1945 mayıs ile 1946 arasındaki istihsal nisbeti (1938 100 itibar edilirse) yüzde 35 den yüzde 70 nisbetinde artmıştır. Bu müddet zarfında bir çok zaruri ihtiyaç maddelerinin fiatı ise yüzde 60 dan yüzde 70 e kadar bir artırma göstermiştir. Fakat fiatların bu yükselmesine karşı amele ücretlerinde hiç bir yükselme olmamıştır. İstihsal maddelerinin fiatı artınca, amelenin alım kabiliyeti şüphesiz ki azalmıştır.

Bunun sebebi de sanayicilerin, vasıtaların kâr hadlerinin yükselmesi, bunlar istihsal maddelerinde fiatların yükselmesinden büyük servetler biriktirdikleri halde, amele ücretlerinin sabit kalmasıdır. Bugün Fransada harpten evvelsine nisbetle 200,000 fazla vasıta vardır. Bu vasıtalar şehir işçileri için gıda fiatlarını müthiş surette artırmakta, köylüler için de istihsal vasıtalarının fiatlarını yükseltmektedirler. Bir köylünün 7000 franka sattığı bir inek şehir kasabında halka 20,000 franka satılmaktadır.

4 temmuzda Fransız hükümeti tarafından içtimaa dâvet edilen milli iktısat konferansında bu vaziyet gözden geçirilmiştir. Konferans sendikalar hareketinden (C. G. T) 13 mümessili, Hıristiyan sendikalarının 3 mümessili, umumi ziraat Konfederasyonunun 10 mümessili, 12 patron, bir kaç küçük müstahsil ve hükümet mümessilinin iştirakile toplanmıştır.

Patronlar muhalif kalmak şartiyle bütün mümessiller, amele sendikalar hareketinin (C. G. T) teklif ettiği amele ücretlerinde yüzde 25 tezayüdü kabul etmiştir. Konferans bu teklifi faaliyetine esas olarak kabul etmiş, hayat seviyesinde bir pahalılığa meydan vermeden bu teklifin hayata geçirilmesi çarelerini aramıştır.

İktısat konferansı gaye olarak amele ücretlerinde alım kabiliyetini artırmağı, fiatların istikrar bulmasını, fiat kontrolünü hudut altına alınmasını, zirai istihsal fiatlarının tesbitini, istihsal ile istihlâk arasındaki uçurumu dolduracak çarelerin bulunmasını, fiatların yükselmesine mani olmağı gaye olarak kabul etmiştir.

(M. R. P.) ve patronların amele ücretlerinde tezayüt yapılmamasında israr etmelerine rağmen konferans ücretlerde yüzde 15 artırma yapılmasını kabul etmiştir. (C. G. T.) sendikalar hareketi bu tezayüdün yüzde 25 olması için mücadelesine devam etmektedir.

Fransa harptenberi ilk defa birçok gıda maddelerinde nisbi bir bolluğa kavuşmuştur. Yağmurlu başlayan baharın geçen seneye nisbetle sebze istihsalinde yüzde 180 bir tezayüt göstereceği tahmin edilmektedir. Mütahassısların tahminine göre yakın bir istikbalde «Fransa yiyebileceğinden fazla et istihsal edecektir.» Fakat bu işçiler için ucuz gıdaların bir bolluğu mânasını ifade etmez. Et halâ bir çok şehirlerde nadiren bulunmakta, şehirlerde büyükler halâ süt içememekte, az şarap içebilmektedirler. Gıda fiatları hala yüksektir. Bu vaziyet karşısında sendikalar hareketinin, fiatları gözden geçirmek fiat yüksekliği nisbetini ve karaborsacılığı hükümete bildirmek üzere bir halk komitesinin kurulması hakkında yaptığı teklif hükümet tarafından kabul edilmiştir. Fransanın muhtelif yerlerinde halktan ve işçilerden müteşekkil «Fiat kontrolu komiteleri» kurulmuş, bir çok defalarda fiatların mühim bir şekilde düşürülmesinde âmil olmuşlardır.

İngilterede fiatlar yükseliyor.

İngilterede mühim bir derecede fiatların yükseldiği görülmektedir. Bu yükselme yalnız karaborsada değil hükümetin kontrolu altında olan maddelerde de mevcuttur. Bir çok istihlâk maddelerinin fiatı yükselmiş, kira fiatları artmış, hükümet elinde olan trenlerin ücretleri yükseldiği gibi, yine hükümet elinde olan kömür ve diğer maddelerin de fiatları yükselmektedir.

İngilterede bu fiat yükselme siyaseti sendikalar tarafından çok tehlikeli görülmektedir. Çünkü hükümet halâ amele ücretlerinin artırılmasına, bilhassa kadınlara müsavi ücret verilmesine halâ muhaliftir.

Belçikada fiatlar düşüyor.

Belçika hükümeti, hazirandan itibaren istihlâk maddelerinin fiatlarında yüzde on nisbetinde fiatların düşürülmesine karar vermiştir. Belçika sendikaları bu fiat düşürülmesinin meydana getirdiği neticeleri, bu fiat düşkünlüğünün hangi maddelere şamil olduğunu, bilhassa bu fiat düşkünlüğünden istifade ederek yarın için bir çok maddeleri karaborsaya kaçıran manifaturacılar için bir tetkikat açılmasını istemektedirler.

Sendikaların bu israrı üzerine Başvekil bir «Milli amele konferansının» toplanmasını (Sendikaları hükümet ve patronların iştirakile) kabul etmiştir. Bu meseleler bu konferansta tetkik edilecektir.

Başvekil amele ücretlerinin düşük olduğu bir çok sahalarda sendikaların tasvibi karşısında amele ücretlerinin yükseltilmesini de kabul etmiştir.

Sovyet Rusyada da fiatlar düşüyor.

Sovyet hükümeti istihlâk maddelerinin fiatlarını düşürmek hususunda kat'i adımlar atmaktadır. 2 temmuzdan itibaren ayakkapları, mensucat, elbise, çorap, sabun ve diğer bir çok zaruri maddelerde yüzde kırktan eksik olmamak şartile fiatların düşürülmesine karar verilmiştir.

Sovyet Rusyada malların karaborsaya kaçırılmasına imkân olmadığı için işçiler bu fiat düşürülmesinden derhal faydalanacaklardır.

Amele hem fiat düşürülmesinden hem de istihsal edilen maddelerin bolluğundan istifade edeceklerdir.

Hasköy kalafat yeri işçileri

Üç ayda 18-20 yövmiye ile çalışan işçiler - patronların angaryaları - kışın kalafat yazın rençberlik - bir senede yol parasını bile çıkaramıyorlar]

Hasköy kalafat yeri, karaya çekili piyasa motorlariyle dolmuş, bir o kadar motor da sahilde demir atmış, tamir için sıra bekliyor. Kızağa çekili motorların arasında bir labirentte gezer gibi dolaşıyorum. Bazı motorların güverte tamiratı yapılıyor, bazılarının ise makineleri onarılıyor, tamiratı bitmiş teknelerin zehir boyası çekiliyor.

Kalafatçılar ellerinde tokmakları, konuşmadan çalışıyorlar. Hepsinin üzerlerinde, kirden artık eski renklerini tamamen kaybetmiş iş tulumları var. İşçilerin ekseriyetini gençler teşkil ediyor.

Saat oniki oldu, tokmak sesleri ağır ağır kesildi. İşçiler sekiz, on kişilik gruplar halinde civardaki aşçılara gitmeye başladılar.

Beni Hasköye çağıran makinist arkadaşla, bizde onlara katıldık. Girdiğimiz aşçı dükkânında, bütün masaları kalafatçılar işgal etmiş. Çoğu birer kap sulu bir yemek yiyip iştahlarını ekmekle bastırdıktan sonra, birer sigara yakıp kalafat yerinin karşısındaki onbaşının kahvesine, bir kısmı da deniz kenarındaki kahveye gittiler.

Onlarla konuşmanın tam zamanı.

Arkadaşımla beraber, deniz kenarındaki kahvede, genç işçilerin toplu bir halde oturdukları bir köşeye yerleştik.

Arkadaşım Hasköylü olduğu için bu işçilerle ahbaplığı olduğundan, kolaylıkla tanıştık.

— Nerelisin ? Diye söze başladım.

Soluk yüzlü, gözleri ve terli alnı ışıl ışıl parlayan bir işçi :

— Ben Cideliyim, arkadaşların hepsi de Karadenizlidir! Diye cevap verdi.

Bir başka işçi tatlı Karadeniz şivesiyle biraz da öğünerek :

— Zaten, Karadenizden başka yerden kalafat işçisi çıkmaz. Diye ilâve etti.

— İşler nasıl, her zaman iş bulabilirmisiniz ?

Bu sualin, şu öğle paydosunun verdiği yarım yamalak keyfi galiba kaçırmış olacak, gözleri kederle dolarak birbirlerine baktılar, sonra birisi anlatmaya başladı :

— Kalafat yerinde, iş pek belli olmaz. Zaten kış aylarında hemen de iş yoktur. En fazla iş zamanı şimdi olduğu halde yine de bir sürü işsiz var. Ben oniki aydır buradayım 85 yövmiye yaptım. İşte, öteki arkadaşlar da söylesin, bunca zamandır buradalar, kaç yövmiye yapmışlar.

Yanımda oturan Cideli işçi, arkadaşının sualine çevap veriyor :

— Memleketten geleli dört ay oluyor, daha 25 yövmiye yaptım. Yarından sonra bizim motorda iş bitiyor, yine işsizlik başlıyacak.

Bir başka işçi sigarasını derin derin çekip atıktan sonra :

— İş nerede arkadaş!. Diyor. Bak ben işsizim. Üç ay içinde topu topu 18—20 yövmiye alabildim.

Artık öteki işçilerin söylemesine lüzum yok. Burada işsizlik korkunç bir olçüde.

— Bari, ne yövmiye alırsınız? Diye suali değiştiriyorum.

— Ne kadar olacak ki? Diyorlar, üç, dört lira birşey verirler. En çok alanımız yedi lira alır. Çırakların hali bizden de kötü. Fıkaralar yüz elli kuruş yövmiye ile sabahtan akşama kadar didinip dururlar.

On iki ayda 85 gün çalışanlar orada burada sürünür durur.

Kalafat işçilerinin söylenecek sözleri pek çok. Fakat saat bire geliyor. İster istemez konuşmamızı kestik. Bir işçi sandalyesinden kalkarken :

— Eh, bize müsaade!. Dedikten sonra, sabaha kadar konuşsak yine de hepsini anlatmış olmayız. Diye ilâve etti.

Biraz sonra kalafat işçilerinin tokmakları tekrar işlemeye başlamıştı.

kalafatçıya bakıyörum. Bu işçi 7 lira yövmiye alsa bile, bu para 365 güne bölününce, gün başına iki liradan da az düşüyor.

— Boşta olduğunuz günler ne ile geçinirsiniz ?

İşçilerden birisi, alnına düşen kirden tarazlanmış saçlarını bir el hareketiyle arkaya attıktan sonra :

— Dur, ben sana bizim işi iyiçe anlatayım. Diye başlıyor. Bizim yövmiyeleri motor sahipleri verir. Onlar ustabaşile hesap görürler. Ustabaşı da bizim defterleri tutar, çalıştığımız günlere göre paramızı verir. Bazan da bu parayı tam vermez, işsiz kaldığımız günlerde alacağımızdan bize harçlık verir. Dükkân sahibiyle (kalafat yerinin sahibi) paraca bir alış verişimiz yöktur. Yalnız boşta olduğumuz günler, dükkân sahibi bizi çalıştırır. Para falan almayız, angaryaya çalışırız. Kızağa motor çekeriz, yahut denize indiririz. Zaten, dükkân sahibi de dünya kadar parayı bu işten kazanır. Onun bütün kazancı bundandır. Motor sahiplerile tekneyi kızağa çekme işini pazarlık eder. Sonra işsiz kalafatçıları çağırır. Çekmeyin diyeceksin! Ne yaparsın ki mecbursun. Sonra bir daha buralarda çalışamazsın ki!..

Daha fazla konuşmadı, kalafat yerine doğru düşünceli düşünceli baktıktan sonra sustu.

Yeni bir sual sordum :

— Nerelerde yatıp kalkarsınız ?

Terle sıvanmış kirin bir kat daha koyulaştırdığı esmer yüzlü bu işçi anlatmaya başladı :

— Civarda bekâr odalar var. İçimizde evli olan yok. Üçer, dörder kişi bir oda tutarız. Kimimiz bunu da bulamaz. Açıkta, kayıklarda yatar. Zaten kış aylarında burada durmayız. Memlekete gider rençberlik ederiz. Hani memlekete bir kuruş götürebilsek. Ancak yol parası bulabiliriz. Onu da göze alamıyanlar orada burada sürünür durur.

Kalafat işçilerinin söylenecek sözleri pek çok. Fakat saat bire geliyor. İster istemez konuşmamızı kestik. Bir işçi sandalyesinden kalkarken :

— Eh, bize müsade! Dedikten sonra, sabaha kadar konuşsak yine de hepsini anlatmış olmayız. Diye ilâve etti.

Biraz sonra kalafat işçilerinin tokmakları tekrar işlemeye başlamıştı.

Safa M. YURDANUR

Ankara İşçi ve Sendika haberleri :

İstanbuldan Ankaraya gelen bazı sendika düşmanları ve yardakçıları burada tayyare fabrikası, D. D. yolları atölyeleri, beraber ve unlu mamulle işçileri guruplarile temas ederek sendikaların siyaî ceryan ve hareketlere âlet oldukları ileri sürülerek cesaret kırıcı propagandalar yapmaktadırlar. İşçiler arasında sendika tâbiri yerine birlik tabirinin kullanılması zira sendikaların yabancılar hesabına millî menfaatlere aykırı olarak çalıştıkları yıyılmaktadır.

* * *

Ana nizamnamesi hazırlanarak müracaat halindeki (unlu mamuller işçileri sendikası) menfi zihniyet taşıyan propaganda sonunda değiştirmeler yapılarak birlik şekline sokulmuştur.

* * *

Berber işçileri sendikasının kurulması için seçilen kuruculara birlikçilerlerce ileri sürülen baltalayıcı ve geri fikirlerle kandırarak sendika yerine birlik tâbirinin kullanılması kabul edilmiştir.

* * *

Birlikçiler etrafına topladıkları işçi guruplarına sendika kurarlarsa işlerinden çıkarılacaklarını birliklerini destekledikleri taktirde işlerinde kalmaları Sağlanacağı vadedilmektedir.

Ankara toplantısının neticesi alındı

Bölge Çalışma müdürlerinin Ankarada yaptıkları toplantıda alınan kararlar şunlardır :

İş kanununun bütün iş yerlerine teşmili, hastalık, asker, malûliyet ile iş yerinden ayrılanların müktesep haklarının korunması için yeni hükümlerin iş kanununa konulması, geceleri kadın ve çocukların çalıştırılmamaları; temsilci işçi seçiminin büyük iş yerlerinde yapılması işçinin sebepsiz işten çıkarılmaması; kanunundaki ceza müeyyedelerinin çoğaltılması; iş mahkemelerinin kurulması; işçilerin karne usulüne bağlanması kalifiye işçi yetiştirilmesi; sağlık ve emniyet tüzüğünün tatbikat neticelerine göre gözden geçirilmesi; işçi toplama merkezleri kurulması, sağlık durumlarının kontrolü, deniz, tarım işçileri kanunu tasarısının çabuk yapılması, iş teftişlerine yardımcılarına tekâmül kurslarının açılmasıdır.

Sendikacı : Bu hususta verilecek cevabımızı muhafaza etmekteyiz.

İlhan Sarpkaya

İşçi Sağlığı:

Tütün işçilerinin sağlık durumları

Tütün, içinde bir çok zehirli maddeleri ihtiva eden ve zehirli tesirini içenlerden ziyade onu işliyen emekçiler üzerinde gösteren keyif verici bir nebattır. Tütünün ihtiva ettiği zehirler arasında işçilere en çok zarar veren (nikotin) dir. Nikotinin bu tesiri taze tütünde görülmez; yani tütün ekimi ve toplaması ile uğraşanlar böyle bir zehirlenme tehlikesine maruz değillerdir. Tütün zehirinin meslek bakımından vücude giriş yollarından en mühimi teneffüs ve cilt yollarıdır. Havaya karışan tütün tozları ve mayalanma esnasında çıkan buharlar teneffüs yolu vasıtasile, ellere bulaşan üsareler de cilt yolundan zehirlenmelere sebep olurlar. Bu zehirlenmeler iki şekilde kendini gösterir. Birisi yeni işe başlıyan bilhassa genç şahıslarda ilk altı ay zarfında görülen had zehirlenmedir. Diğeri ise uzun seneler tütünde çalışanlarda yavaş yavaş meydana çıkan müzmin zehirlenmedir. Her ikisinde de baş ağrısı, baş dönmesi, mide bulantıları, asabiyet halleri, uykusuzluk, iştahsızlık, kansızlık, mide bağırsak iltihapları, soğuk ter, gözlerde yanma ve yaşarma gibi şikâyetler mevcuttur. Bundan başka kadınlarda âdet bozuklukları, doğumdan sonra kanamalar da sık görülür. Nikotinin vücutten çıkış yolları idrar, ter ve süt olduğundan nikotin anne sütü vasıtasile çocuklara da geçer ve bilhassa yeni doğanlarda zararlı tesir yapar. Anne ve çocuğun sağlığı bakımından gebe kadınların doğumdan bir ay evvel işi bırakmaları ve 4-6 hafta sonra işe başlamaları lâzımdır. İhtimam gören anne ve çocuk için hiç bir tehlike mevcut değildir.

Tütün yaprakları ile çalışanlarda ve bilhassa yaprak damarlarını ayıklıyanlarda görülen mühim bir arıza da ellerde dermatitler ve tırnaklarda ağrılı kalınlaşma ve tırnak dökülmesidir. Tırnak düştükten sonra yenisi gelirse de bir iki hafta sonra ağrı ve dökülme yeniden başlar. Bu vaziyette yapılacak en iyi şey iş şeklini değiştirmektir.

Bundan başka tütün işçilerinde diş eti iltihapları ve nikotinin göz sinirine dokunması ile göz bozuklukları da fazla görülür.

Müzmin zehirlenmeye uğrayanların halk arasında salgınlar yapan bulaşıcı hastalıklara karşı mukavemetleri azalır. Tütün işçileri arasına bilhassa dizanteri kolay yayılır. Tütün işçilerinin vereme fazla yakalanmaları da daima münakâşa mevzuu olmuş mühim bir meseledir. Bir çok memleketlerde yapılan tetkikler tütün işçileri arasında veremden ölümün çok yüksek olduğunu göstermiştir. Fakat hakikatte veremin asıl sebebini tütün tozlarının akciğerler üzerine yaptığı tahriş tesirinden ziyade tütün işçilerinin bizde olduğu kadar başka yerlerde de patronlar elinde en aşağı bir hayat seviyesinde en az bir karşılıkla en fena iş şeraitinde çalıştırılmalarında aramalıdır. Tütünü işleten patronların gayesi işliyenlerin sağlık ve varlıklarını düzene koymak değil, en az bir masrafla en çok kâr elde etmek olduğuna göre bir taraftan da en ucuza çalışabilecek işçiler (kadın ve çocuklar) bulmaya matuftur. İşçilerin daima tâbi tutulması lâzım gelen sistemli tıbbî muayene ise hiç bir zaman yapılmamaktadır. Çünkü, bilhassa hususi, hiç bir fabrikada işçinin menfaatlerine çalışan ve işçi sağlığı ile iş hıfzıssıhhasını esas tutan bir endüstri hekimi hemen yok gibidir. Bu sebepten henüz başlangıç devresinde bulunan veremliler kendisi için bir taraftan çok kötü olan bu şartlarda sırf günlük nafakasını çıkarabilmek için gücünün tükeneceği güne kadar çalışır ve sağlam arkadaşları için de daimi bir tehlike menbaı teşkil eder. Böylece iş hıfzıssıhhasının ve kâfi gıdanın henüz girmediği bu atölye, fabrika ve işçi evlerinde verem elini kolunu sallıya sallıya işçiden işçiye, işçiden çocuğuna ve nesilden nesile gezer dolaşır. Gıdasızlık, fena mesken şartları, hastalarla bir arada bulunma gibi sebepler veremin husulünde tütünden daha mühim bir rol oynar. Tamamile sıhhi yapılmış atölye ve fabrikalarda tütüne elle mümkün mertebe az temas ederek çalışan, tam kalorili gıda alan, iyi bir mesken şerâiti bulunan ve sık sık tıbbi muayenelerle sağlığı kontrol edilen işçilerin tütünü işlemesinde hiç bir mahzur yok gibidir. Bu arada işçiye verilecek mesleki öğütler de çok önemlidir. Şahsi temizlik için lavabolar hatta duş mahalleri yapılmalı, ayrı iş elbiseleri temin edilmeli, işçiler de yemek yerken ve helaya giderken ellerini iyice temizlemelidirler. Anneler için her imalathanenin yanında kreşler ve süt verme mahalleri bulunmalı ve buralarda anne ve çocuklara gereken sıhhi ihtimam gösterilmelidir. Ancak bu güzel şartlar altında tütün, tütün işçileri için zararlı bir madde olmaktan çıkar.

SAĞLIKCI

İki İşçi Yaralandı

Sürat mensucat fabrikası işçilerinden Ahmet makineleri temizlerken ağzında tuttuğu irice bir vidayi yutmuştur. Şişli hastahanesine kaldırılmış isede sıhhî vaziyeti ağırdır.

* * *

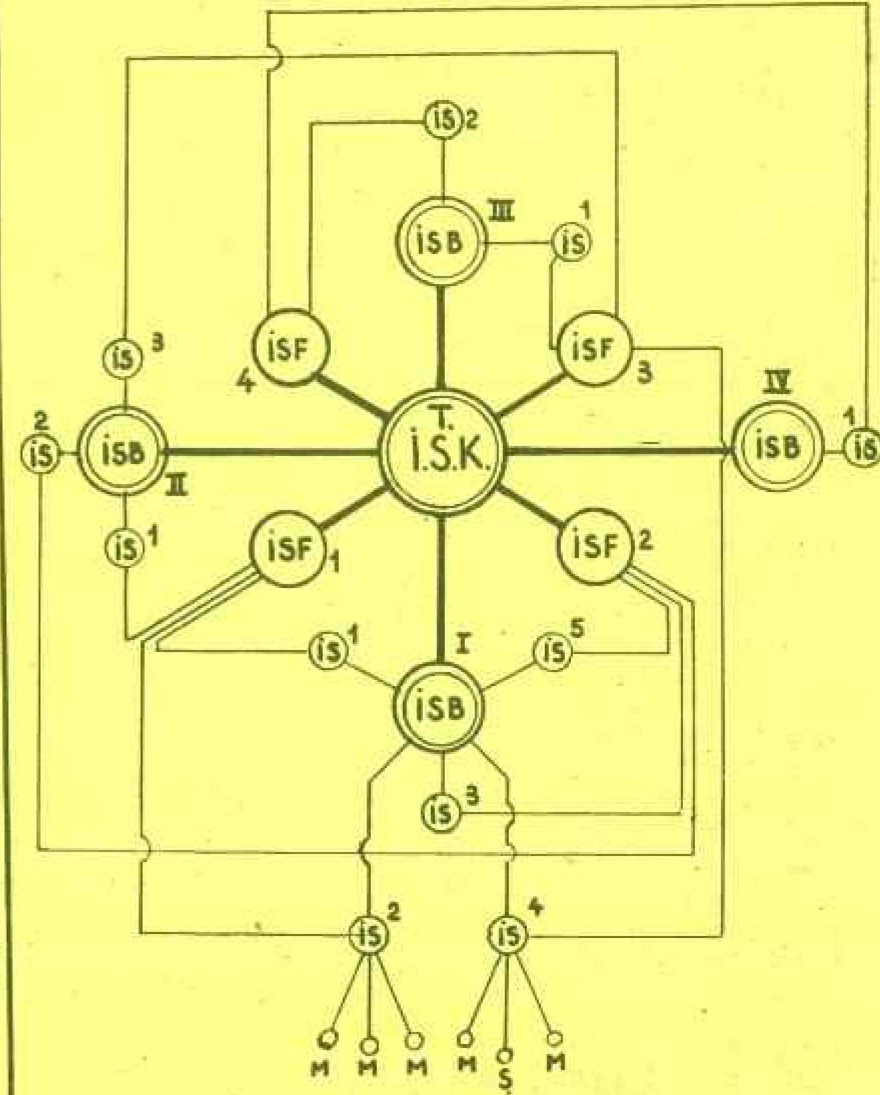
Yine Haydarpaşa garında manevra yapan iki vagonun arasında kalarak Aziz adında bir işçi ağır surette yaralanmıştır.

Ayakkabı işçileri toplanıyor.

Öğrendiğimize göre, İstanbul ayakkabı işçileri sendikası bu ayın sonunda olağanüstü toplantısını yapmağa karar vermiştir.

Faaliyete geçtiğinden itibaren üç ayını tamamlamakta olan bu sendikaya devamı başarılar dileriz.

SENDİKALARIMIZ TEŞKİLÂT SİSTEMİ

Şemada: (İ. S. B.) I İstanbul (İ. S. B.) II İzmir (İ. S. B.) III Samsun (İ. S. B) IV Ankara işçi sendikaları birliği.

◆◆◆◆◆◆

(İ. S F.) 1 Türkiye mensucat (İ. S. F.) 2 Türkiye kösele deri ve ayakkabı (İ. S. F.) 3 Türkiye tütün (İ. S. F.) 4 Türkiye nakliye işçileri sendikaları federasyonu olarak gösterilmiştir. (İ. S. B.)lere bağlı olan (İ.S.)ler de işçi sendikalarıdır. Bunların hem İ. S. B. ve hem de meslek veya sanayi şubesi bakımından Türkiye işçi sendikaları federasyonlarına bağlanmaları gösterilmektedir. T. (İ. S. K.) Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonudur.

◆◆◆◆◆◆

(İ. S. B.) ye bağlı olan İ. S. 1 dokuma İ. S. 2 trikotaj İ. S. 3 ayakkabı İ. S. 4 tütün İ. S. 5 debbağ (İ. S. B.) II ye bağlı olan İ. S. 1 mensucat İ. S. 2 ayakkabı (İ. S.) 3 tütün.

III (İ. S. B.) ye bağlı olan İ. S. 1 tütün İ. S. 2 nakliye.

IV (İ. S. B.) ye bağlı olan İ. S. 1 şoför ve otomobil tamiratı işçileri sendikalarıdır.

Ş. şube M. de mümessilliklerdir.

◆◆◆◆◆◆

İ. S. B. ler
(İşçi Sendikaları Birliği)
Nerelerde kurulmalıdır.

1 — İstanbul
2 — Trakya
3 — Kocaili
4 — Bursa
5 — İzmir (Eğe bölgesi)
6 — Zonguldak ve havalisi
7 — Eskişehir
8 — Ankara
9 — Kayseri
10 — Sivas
11 — Malatya
12 — Diyarbakır
13 — Samsun
14 — Tırabzon
15 — Çukurova (Adana ve havalisi)
16 — Aydın (ve havalisi)

İ. S, F.
(İşçi Sendikaları Federasyonu)

1 — Maden
2 — Maden sanayii
3 — Kömür
4 — Kereste ve orman sanayii
5 — Nakliye
6 — Şimendifer
7 — Elektrik
8 — Muhabere
9 — İnşaat
10 — Ziraat
11 — Mensucat
12 — Tütün
13 — Ayakkabı deri ve kösele
14 — Liman (Tahmil ve tahliye) (Dok)
15 — Basın ve Yayın
16 — Deniz

Şemada görüldüğü ve izahtan da anlaşılacağı vechile yurdumuzda muhtelif şekillerde sendika kurulacaktır. Memleketimizin sanayi ve kültür bakımından geriliği buna sebep olmaktadır.

Sendikalar tercihan işletme ve ya istihsal şubelerinde kurulmalıdır. Her hangi bir fabrikada iki ilâ üç yüz tutarında bir işçi topluluğu varsa derhal o fabrika ve işletmede bir sendika kurulmalıdır.

Geçen yazılarımızda da bildirmiştik aynı şehir ve ya bölgede aynı sanayi şubesinden bir iki üç ve hatta dört ayrı sendika kurmak bunları bir arada kurmaktan daha doğrudur. Gerek mücadele ve gerekse taktik bakımından bu suretle hareket etmek zarureti vardır.

Başka memleketleri aynen kopye etmek mecburiyetinde değiliz bizim memleketimizin kendine mahsus hususiyetleri vardır. Bunları daima göz önünde tutacağız.

Bu şekil sendika kuruluş sistemi Diyalektik sendikalizm sistemidir ki bunun faydası çok büyüktür. Her cihetten geri kalmış memleketimizde bu şekil kuruluş sistemi pek çabuk ve kısa bir zamanda Türkiye emekçi kitlelerini refaha götürebilecek en esaslı ve sağlam bir teşkilât sistemidir.

Hali hazırda gerek sendikalar ve gerekse sendikalar birliği nizamnamelerinde sendikalizmin esas ödevlerinden biri olan kollektif mukaveleler akti ve emekçi kitlelerinin işsizlik anlarında geçimlerinin garanti altına alınması hakkında maddeler eksiktir. Bu da maddi imkânsızlıklar dolayısiledir. Kısa bir zamanda diğer medeni memleketlerde olduğu gibi bizde de sendikalar kanununun kabulünü müteakip emekçi kitlelerinin refah ve saadetlerinin temini maksadile nizamnamelerimize lüzumlu maddeler ilâve edilecektir. Şimdilik bunu yardım sandıkları ihdasile telâfi etmeğe uğraşmaktayız.

İşçi arkadaşlarımızdan ricamız avanturistlere, satın alınmış demagoklara ve bozgunculara yüz vermeyip senelerdenberi hayatlarını bu uğurda harcamış tecrübeli, inkılâpçı sendikalist arkadaşlarına itimat ederek yalnız sendikalar etrafında toplanmalarıdır.

Haydi arkadaşlar!..

İlk pilân önümüzde her şuurlu arkadaş diğer arkadaşını tenvir edecek; pilânı gerçekleştirecektir. Hedefimiz budur.

SENDİKACI

Ankara işçilerini ayartmağa çalışıyorlar.

Ankaradan haber verildiğine göre:

Burada 7-9-946 da Şaban Demirekler, Sabit Yardaç, Ekrem Şen ocak gibi gayretli işçiler tarafından kurulan (un ve unlu maddeler imalâtı işçileri sendikası) tam faaliyete geçeceği bir sırada İstanbuldan Ankaraya giden Sendika düşmanları burjuva partilerinin yardakçıları ve emekçi kitlelerini yanlış yola sevketmek istiyenler bol keseden vaitler edip hatsız hesapsız paralar harcıyarak teşkilât işlerinde henüz tecrübesiz olan bir çok işçiyi ayartmışlar (işçi dernekleri birliği) adı ile tepeden inme nizamnamelerile tamamen iş verenleri iltizam eden, değişmez kurucular meclisi olan ve idarecileri tamamen kendilerinden ibaret bulunan bir totaliter statü meydana getirmişlerdir. Keza Ankara berberleri tam sendikalarını meydana getirecekleri bir sırada aynı tuzağa düşürülmüşlerdir. Ankarada kuruluş halinde bulunan bağımsız işçi sendikalarının samimî teşebbüslerine sed çekmek ve bunun yerine emekcilerin inisiyatifini bilvasıta yollardan iş verenlerin ellerine alabilmeleri için baş vurulmadık çare namuslu işçi arkadaşlara yapılan hatıra gelmedik iftira ve tehdit kalmamıştır.

Zonguldak Sendikacılarının teşebbüsleri

Maden kömür havzası işçileri Sendikası, Maden işçilerine bir Verem hastahanesi inşa edilmesi için Ereğli kömürleri işletmesi Umum Müdürlüğü nezdinde teşebbüse geçmiş, Ekonomi, Çalışma ve Sağlık Bakanlıklarına da müracaatta bulunarak bu davada sendikayı desdeklemelerini istemiştir.

Müracaat, Zonguldak kömür havzası işçileri arasında memnunlukla karşılanmıştır.

Sendika genel sekreteri İbrahim Çaydamarla görüştüm. Bir sualime karşılık:

«— İşçinin derdleri, bizim dertlerimizdir; Sendikamız bu ve buna benzer davaları titizlikle takip edecektir» cevabını vermiştir.

Armağan Kerimoļ

Kocaeli İşçi Sendikaları Birliği

(Geçen Sayıdan Devam)

düşen varidatı toplamak, sair birlik gelirlerini teslim alıp hesabını tutmak, gelir kaynaklarını daimi surette teftiş etmek, yeni gelir kaynaklar bulmaya çalışmak, mutad masrafların icap ettirdiği tediyatta bulunmak ve fazla varidatı bankaya yatırmak ödevlerile mükelleftir. Birliğin Banka hesabı reis ve umumi kâtibin müşterek imzaları altında işler, hesap ve vezne amiri 25 lirayı geçen olağanüstü sarfiyatta bulunmak için umumi kâtibin reyini almak mecburiyetindedir.

23 — Kontrol komisyonu reisini kendisi seçer ve onun başkanlığında her ay bir defa toplanır. Kendisine havale edilen ihtilaflı meseleleri ve doğrudan doğruya yapılan şikâyetleri, ilgilileri dinlemek suretile incelemek ve bir karara bağlamak kontrol komisyonunun başlıca ödevidir. İ.S.B. nin kasasını ve hesaplarını teftiş etmek de kontrol komisyonuna aittir. O bu teftiş işini 6 ayda bir olmak üzere, senede iki defa yapar, komisyon reisi yapılmış olan işlerin bilançosunu, bir rapor şeklinde kongreye taktim etmek mecburiyetindedir.

24 — Müstesna hallerde idare meclisinin kararile İ.S.B. reisi olağanüstü bir kongreyi toplantıya çağırabilir. Bir evvelki kongreyi toplantıya çağırabilir. Bir evvelki kongre mürahhaslarından üçte biri tarafından istenmesi üzerine de böyle bir kongrenin toplanması gerektir. Bu taktirde de daveti yine birlik reisi yapar; olağanüstü kongreler çağırılmalarını icab ettiren meseleden başka hiç bir işle meşgul olamazlar ve seçim yapamazlar.

25 — İ.S.B. yi resmi makamlar ve müesseseler nezdinde, törenlerde ve sair temsil edilmesi gereken her yerde temsil etmek, idare meclisi ve daimi icra komisyonu toplantılarına başkanlık etmek ve İ.S.B. adına taahhütlere girişmek birlik reisinin ödevlerindendir. Kendisi bulunmadığı veya mazereti olduğu zamanlarda, umumi kâtip veya tevkil edeceği diğer bir meclis azası bu yetkileri kullanır.

26 — **Propaganda ve Neşriyat**

İ.S.B. şimdilik aydınlanması gereken önemli iş ve ekonomik meseleler hakkında bir broşür ve risaleler neşreder; propaganda yazıları yayınlar. Bunların yazılmasını ve basılmasını tanzim etmek propaganda ve yayın şubesine aittir. Şube mes'ul katibi bu maksatla Mütehassıslarından ve bilginlerinden icabeden yazılar tedarik eder ve açık yazı yazmakta kabiliyeti olan yazıcıların daimi yardımını sağlar.

27 — İ.S.B. yayinların ucuz bir fiyatla kütleler arasında sattırılır. Sendika idare hey'etleri, kendi azaları ve yakınları tarafından bunların okunmasını sağlamaya mecburdurlar. Daimi icra komisyonu birlik yayınlarını, teşkilâta bir yük değil, bilâkis bir gelir kaynağı olmasına çalışacaktır.

28 — Programda ve yayın şubesinin diğer bir ödevi de gece dershaneleri açmak, faydalı konferanslar ve müsamereler tertip etmek ve mahalli cemiyetlerin kültür ve spor faaliyetlerini desteklemektir.

29 — **Ana nizamnamenin değiştirilmesi**

Bu ana nizamname, en az üç sendikanın istemesile, senelik kongralarında rey sahibi murahhaslar sayısının yarısından fazlasının tasvibile değiştirilebilir. İdare meclisi de değiştirme teklifinde bulunabilir. Yalnız bu tekliflerin kongra toplanmazdan en az bir ay evvel idare meclisine bildirilmesi ve Birlikçe yayınlanılması şarttır.

30 — Birlik dağılacak olursa, mallarının tutarı kendisine bağlı işletme cemiyetlerinden en çok azası olan üç cemiyet arasında paylaşılır.

31 — Birlik merkezi. İzmittedir (istidada yazılıdır)

32 — Kurucular:

Adı ve soy adı	Tabiiyeti	Adresi	Mesleği	İmzası
İdris Erdinç	T. C.	Pac mahallesi Sokak hisar No 13	Şöför ve Tesviyeci	
Mehmet Ayla	„	Kozluk mahallesi Manastır Sokak No. 5	Tesviyeci İşçisi	
Yaşar Yel	„	Kozluk aynalı Kavak Hane No. 34	Tütün işçisi	
Ali Kırsever	„	Akçahoca mahallesi gümüşlü Sokak No. 12	Terzi	
Hüseyin Yalınkaya	„	İstiklal caddesi No. 7	Singer makine tamircisi	
Osman Esen	„	Kozluk muhabere meydanı İstanbul caddesi No. 13	Elektrikçi	
Fethi Çeti	„	Karabaş mahallesi ahcı cami sokak No. 15	Tesviyeci	

SON

PEK YAKINDA ÇIKACAK OLAN YIĞIN MECMUASINI OKUYUNUZ

Sahibi ve umumî neşriyatı idare eden Adil Yağcı
Müracaat yeri: Çenberlitaş Kürkçüler Pazar Sokak No. 14

Abone Şartları
Üç aylık 125 Kuruş
Altı aylık 250 Kuruş: Senelik 500 Kuruş

Baş makaleden Devam

Sendikaların Gaye ve Ödevleri

lanlar nisbetine doğrudan doğruya bağlıdır. Bunun için her Sendika din, itikat, siyasi kanaat, milliyet ve saire farkı gözetmeksizin her namuslu emekçiyi içine almayı gaye edinmelidir.

— Bir sendika bihakkın ilgili emekçilerin mümessili muamelesi görebilmek için, onların -hiç değilse- yarısından fazlasını etrafına toplamış olmalıdır. Bu takdirde sözünü dinletebileceğinden ve öğünülecek başarılar elde edeceğinden zerre kadar şüphe edilemez.

SENDİKACI

Not: Geçen sayımızda neşrini vadettiğimiz şemayı ve lüzumlu izahatı 3üncü sahifede bulacaksınız.

Kolunu kaybeden işçi

(Baştarafı 1 inci sayfada)

Kendisi evliydi, beş aylık bir çocuğu vardı ve üç senedir de bu fabrikada çalışıyordu. evlenince köyünde rençberlikle yaşıyamıyacağını anlamış ve fabrikaya gelmişti. günde 272 kuruş alıyordu.

Kolu yarım saat makine çarkları altında kaldıktan sonra onu arkadaşları büsbütün parçalanıp ölmekten güç kurtardılar. Tam 26 gün hastahanede yattı. Tekrar ayağa kalkıp fabrikaya gelince ona çalışmış olduğu o meşum günde yarım yövmiyesi olan 131 kuruşu vererek:

? — sen işe yaramazsın dediler, ve onu kapı dışarı ettiler.

Peki o şimdi ne yapacaktı? sağ kolu, iş kolu, asıl çalışan üç canı besliyen kolu koptu. Kimsesiz, arkasız çoluk çocuğile perişan kalmıştı.

Fakat sonra aklına geldi ki o bir kaç aydanberi işçi sigortaları kanunu mucibince sigortalı bulunuyordu. Fabrika idaresine müracaat etti Tahkikat evrakının tamamlandığını sigortaya gönderildiğini söylediler. Yine hiç bir maddi yardımda bulunmadan onu boş elle çevirdiler.

Osman Tamer'in tahkikat evrakında bu kazanın işçinin kendi dikkatsizliği yüzünden meydana geldiği şeklinde rapor edilmiştir. Halbuki makine stop edilince ustası İsmail henüz çarklar durmadan:

— Gir içeri temizle emrini vermiştir. Oda girmiştir. Fakat insan hali bu kırk yıllık adamın da ayağı kayar. Onunda ayağı kayınca çarklar kolunu kapmış...

Peki amma ustası İsmil fabrika yarım saat işten kaybetmesin diye stoptan sonra birden bire durmıyan ve halâ işlemekte olan makineyi temizlemesine neden müsaade etmiştir? bu işte "vakit„ den ziyade "tehlike„ mevcuttur. Hesabı, tahkikatı ona göre yapmak lâzımdır.

Ötedenberi biliriz ki, bu fabrika idaresi daima bu gibi kazalara ehemmiyet vermemektedir. Bu nevi kazaları ört bas ederek menfaati için işçiye dikkatsizdir. Damgasını vurdurur. Memnun ettiği ustalara da bunu ayrıca tastik ettirir.

Kocaeli sellüloz sanayi kâğıt fabrikası amelesinden yüzde 50 kadarının hep bu sebeplerle parmakları kopuk ezik ve sıyrıktır. Hepsi de fazla iş alınmasını gözeten bu sebepler yüzünden hasıl olmuştur. Ve daima işçiye "Dikkatsiz„ damgası vurulmuştur.

Bu defa biz sağ kolu can kolu asıl çalışan kolu kopan Osman Tamer'in hakkının tam olarak tanınmasını isteyoruz. İşçi sigortaları kanununun tatbikinde görülecek olan bu nevi aksaklıklara daima işaret edeceğiz.

Neriman Hikmet

İyi şoförlerin günahı

(Birinci Sahifeden devam)

rün saatini kilometreler işletmez patronun insafı muştalar.

Şoförler harpten evvel ondalıkla çalışırdı. Günlük hasılatın yalnız % 20 sini alırdı. Harp patladı, lâstik karaborsaya, benzin karaborsaya düştü. Patron onu çağırdı: Bana kilometre başına 40 kuruş getirmezsen, karaborsadan 20 liraya aldığın benzini bana 15 liraya mal ettirmezsen, iş yok dedi. Şoför düşündü; belediye tarifesinde kilometre 28 kuruştu. Her kilometrede 12 kuruş fazla ödeyecekti. 50 kilometrede altı lira, yarım teneke benzinin farkı da 2 lira demekki her gün saat farkı patrona en az sekiz lira haraç verecekti. O her gün açıktan bu sekiz lirayı bulup patronuna getirdi.

Taksicilikte iş olduğunu gören harp zengini patronlar türerken İstanbul şoföleri de iyi şoför olmakta devam ettiler.

Şimdi lâstik 1500 değil 200 dür, benzin tenekasi 630 kuruştur ve halâ patron, şoförden kilometre de 40 kuruş almaktadır.

İstanbulda bir de şoförler cemiyeti var. Bu cemiyette 600 kadar patronla 1000 e yakın şoför diz dize mukadderat birliği etmişlerdir. Kurulduğundanberi şoförle patron arasındaki keskinleşen ihtilâfa bir defa olsun el atmamıştır. Attığı zamanlar da daima 600 zün tarafını tutmuştur.

Şoförlere sordum. Cemiyetten ne gibi faydalar gördünüz? Bir kaza işlediğiniz zaman sizinle alâkalandı mı? Hayır, İşsiz günlerinizde yardım? Hayır, patronlarla münasebetlerinizde hiç değilse uyuşturucu bir yol tuttu mu? Hayır, peki ne yapar bu mubarek? Sıhhî muayene cüzdanlarını hazırlar, muntazaman aidat toplar, başka? Patronların lâstik ve benzin işlerini belediye nezdinde takip ederler..

Bu Cemiyet nizamnamesi de garip. İdare heyetine ancak C. H. Partisinin umdelerine sadık olanlar girebiliyor ve cemiyet feshedildiği takdirde de parası ve malları C. H. Partisine geçiyor..

İşçi şoförler bir sendika kurmuşlar, galiba patronlarda bir sendika kuruyorlarmış. Şu halde bugünkü cemiyet kimin cemiyeti olacak? Belki de dağılacak. Peki malları ve paraları ne olacak?

Sendikalist şoförler Mehmetleri, Fikrileri ve Nurileriyle harıl harıl aza topluyorlar. Şimdiden yüzleri geçmiştir. Cemiyette de ekseriyet bizdedir diyorlar.

Hâdi MALKOÇ

Ankara Radyosu

Baştarafı Birinci Sahifede

ve bu kanunun ilk metnindeki iş verenlere yüklediği mükellefiyetlerin de haddı asgaride bulunduğu halde son yıla gelinceye kadar bu kanun mevzuatının dahi pratikte gerçekleştirilmediği dikkate alınırsa bu ulu orta ileri sürülen iddianın ne dereceye kadar hakikate tevafık ettiği kolayca anlaşılır. (İş Kanunu), (İşçi sigortaları kanunu), (İş kazaları ve analık hakları kanunu) gibi kanunlar bütün ileri demokrat memleketlerde senelerce evvel yürürlüğe konulmuştur Fakat hükümetlerin bu kanunlar çerçevesinde aldığı bu tedbirler hiç bir zaman işçi ile iş verenler arasındaki ana içtimai dâvayı hal etmeğe yetmemiştir.

İşçi ancak kendisi teşkilâtlanıp meslek ve çalışma yeri sendikalarını kurarak kanunların kendisine verdiği hakları aramak sayesinde bu durumdan kurtulabilmiştir. Bütün demokratik ülkelerde olduğu gibi bizde de bunun böyle olacağı, bir taraftan hükümet kanunları ve teşkilâtı ile çalışırken öte yandan amelenin de bizzat kendi haklarını aramak için sendikalar etrafında birleşeceği tabiidir. Yoksa Çalışma bakanlığının sözcüsü gibi bütün işi buna yükleyip yalnız ona bel bağlamak hatalıdır ve bu günün de demokratik şiarlarına uygun değildir.

Şehir Tiyatrosu artistleri İş Kanununa tâbi olmayı rededi̇yorlar

Çalışma Bakanlığının hazırladığı iş kanununun şehir tiyatrosu sanatkârlarına da tatbik edilecek şayiası üzerine tiyatronun artistleri bunu redederek bu kanunun himayesini kabul etmemişlerdir.

Bunun üzerine çalışma müdürlüğü iş kanununun şehir tiyatrosu artistlerini değil, burada çalışan işçi vasfını haiz olanları himaye ettiğini bildirmiştir. [1]

[1] Sendika; hayret!.. kültür ve şuurlarile ileri bir safta bulunan tiyatro sanatkârları iş kanunu hükümlerine tâbi olmak istemiyorlar. Demek ki bu kanunda kendilerine bir faide görmemektedirler...

Fecî bir ölüm

D. D. Yolları İdaresi bu kazada sorumlu görünüyor

Geçen Cumartesi günü Haydarpaşa Devlet Demir yolları birinci işletme müdürlüğüne ait depoda çalışan 969 sicil numaralı ve 1339 doğumlu Müslim oğlu Fahrettin Selen depoda bulunan kanalda 15 ton çekerinde ve 500 kilo ağırlığında bir krikoyu diğer beş işçi arkadaşile birlikte kanalın sağından soluna geçirirken Fahrettin kanala düşerek krikoda onunla beraber kanala yuvarlanmıştır. Ve genç işçiyi ezerek öldürmüştür.

Vaka yerinde tahkikat yapan savcılık bu kazada devlet demir yolları idaresini sorumlu bulmuştur. Bu kadar ağır bir işte masraftan kaçınarak iptidai çalışma tarzını kullandıklarından tahkikatı genişletecekt r.

Sahip ve Neşriyat Müdürü: Adil Yağcı
Tertip ve Baskı F - K Basımevi